

MAATILATALOUDEN KEHITTÄMISRAHASTON JOHTOKUNNAN EHDOTUS (23.10.2024) VUODEN 2025 KÄYTTÖSUUNNITELMAN VAHVISTAMISEKSI JA TAKAUSLUOTTOJEN MÄÄRÄN RAJAAMISEKSI

YLEISTÄ

Valtion vuoden 2025 talousarvioesitykseen ei sisälly maatilatalouden kehittämisrahastoon (jäljempänä Makera) siirrettävää määrärahaa. Valtion vuoden 2024 talousarvio ei sisältänyt Makeraan siirrettävää määrärahaa.

Valtion vuoden 2022 ensimmäisessä ja toisessa lisätalousarviossa osoitettiin yhteensä 43,70 miljoonan euron määräraha siirrettäväksi Makeraan. Vuoden 2022 ensimmäisessä lisätalousarviossa kohdennettiin 8,0 miljoonaa euroa maatalojen maksuvalmiuslainoille annetun lain (232/2019) mukaisten maatalouden maksuvalmiuslaintojen valtiontakausten käyttöönotosta aiheutuvien takaustappioiden kattamiseksi. Valtion vuoden 2022 toisessa lisätalousarviossa osoitettiin 35,7 miljoonan määräraha Makeraan. Tästä määrärahasta 35,0 miljoonaa euroa liittyy huoltovarmuutta ja vihreää siirtymää tukevaan kokonaisuuteen, josta 28,0 miljoonaa euroa oli tarkoitettu maatalojen energiantuotantoon ja -käyttöön sekä muihin huoltovarmuuteen liittyviin investointeihin ja 7,0 miljoonalla eurolla mahdollistettiin maksuvalmiuslaintojen voimassa olevan lainsäädännön mukaisen myöntövaltuuden täysimääräinen käyttö. Siirrettävästä määrärahasta 0,7 miljoonaa euroa on tarkoitettu peltopankki-pilotin toteuttamiseen Makerasta rahoitettavan tilusjärjestelytoiminnan maanostojen yhteydessä.

Lisäksi valtion vuoden 2020 talousarviosta siirrettiin yhteensä 166,8 miljoonaa euroa Makeraan. Mainitusta summasta 58,3 miljoonaa euroa oli vuoden 2020 tekniseen kehykseen sisältyvää ja 32,0 miljoonaa euroa hallitusohjelman mukaista lisärahoitusta, 6,5 miljoonaa euroa oli tarkoitettu valtiontakauksista maatalojen maksuvalmiuslainoille aiheutuvien takaustappioihin varautumiseen ja 70,0 miljoonaa euroa maatalouden investointien turvaamiseen (vuodelle 2020 yhteensä 5,0 miljoonaa euroa ja vuodelle 2021 yhteensä 65,0 miljoonaa euroa). Talousarviosiirto mahdollistaa osaltaan Makeran toimimisen CAP-rahoituskaudella 2023-2027 ja samalla Makeran toiminta- ja taloussuunnitelmakaudella 2026-2029 maa- ja porotalouden rakennetukilakien mukaisten investointilainojen takajaana.

Suomen CAP-suunnitelmassa 2023—2027 maatalouden rakennetuet sekä peruskuivatusavustukset rahoitetaan pääosin EU-osarahoitteisina valtion talousarvion momentilta 30.10.40 (Maatalouden aloittamis- ja investointiavustukset).

Makeran rahoitustoiminta painottuu aikaisempaa enemmän takauksiin tukien lisäksi. Valtionlainoja on mahdollista hakea porotalouden ja luontaiselinkeinojen rakennetuista annetun lain (986/2011) sekä kolttalain (253/1995) mukaisiin kohteisiin.

Makeran vuoden 2025 käyttösunnitelman vertailu vuoden 2024 käyttösunnitelmaan on esitetty käyttösunnitelmakohdittain liitteenä 1 olevassa taulukossa. Käytettävissä olevien varojen osalta vuoden 2024 varoja koskevat luvut ovat käyttösunnitelmaa annettaessa saatavilla olleita arvioita, lopulliset luvut selviävät vasta vuoden 2025 alkupuolella tilinpäätöksen yhteydessä.

KÄYTETTÄVISSÄ OLEVAT VARAT

Käytettävissä olevien varojen määrä perustuu Makeran toiminta- ja taloussuunnitelman 2026–2029 yhteydessä tehtyyn arvioon. Makeralla arvioidaan vuonna 2025 olevan käytettävissään varoja yhteensä 101,07 miljoonaa euroa.

MENOT

Makeran vuoden 2025 käyttösuunnitelmaan esitetään varattavaksi varoja kaikkiaan 24,19 miljoonaa euroa. Sijoitusmenojen osuus tästä on 2,60 miljoonaa euroa ja kulutusmenojen 21,59 miljoonaa euroa.

Sijoitusmenot jakautuisivat niin, että maanhankintaan varattaisiin 2,30 miljoonaa euroa ja porotalous-, luontaiselinkeino- ja kolttalainoihin 0,30 miljoonaa euroa.

Kulutusmenoista 12,40 miljoonaa euroa kohdistuisi avustuksiin. Porotalouden ja luontaiselinkeinojen rahoitus- ja rakennetukilakien sekä kolttalain mukaisiin avustuksiin osoitettaisiin 2,8 miljoonaa euroa avustusvaroja noudattaen kuitenkin komission päätöstä (C (2016) 1752 final, 31.3.2016), jossa perinteisten porotalousjärjestelmien investointitukiin ja ylläpitoon kansallisen tuen enimmäismääräksi on asetettu enintään 2,0 miljoonaa euroa. Lisäksi osoitetusta määrästä 0,5 miljoonaa euroa olisi varattava nuoren elinkeinonharjoittajan aloitustukea varten ja 0,3 miljoonaa euroa kolttalain mukaisiin avustuksiin.

Rakennetukilain (1476/2007) mukaisiin avustuksiin (kansallisesti rahoitettavat) osoitettaisiin 9,6 miljoonaa euroa maatilojen energiainvestointien toimeenpanoa varten. Makeran rahoituksessa maatalouden rakennetuista annetun lain (1476/2007) mukaiseen maatilojen energiantuotantoon ja – käyttöön sekä muihin huoltovarmuuteen liittyviin investointeihin on varattuna 28,0 miljoonaa euroa vuosille 2023–2027. Nämä ns. huoltovarmuuspaketin varat on kohdistettu Makeraan vuonna 2022. Rahoituksesta myönnettiin vuonna 2023 maatalouden energiainvestointeihin 8,4 miljoonaa euroa. Maatalouden energiainvestointitukien varojen riittävyyden varmistamiseksi Makeran johtokunta päätti 30.9.2024 vuoden 2024 käyttösuunnitelman muutoksesta, jonka perusteella maatalouden rakennetuista annetun lain mukaisiin kansallisesti rahoitettaviin investointiavustuksiin osoitettiin varoja Makerasta yhteensä 10,00 miljoonaa euroa.

Kolttien asiainhoidon, kalavesien hoidon ja palvelutuen avustuksiin varattaisiin 0,26 miljoonaa euroa, joka on 0,01 miljoonaa euroa enemmän kuin vuonna 2024. Kolttien kyläkokouksen ja Kolttakulttuurisäätiön näihin avustuksiin esittämä tarve vuodelle 2025 on yhteensä 379 000 euroa. Lisästarve johtuu kolttien asiainhoidon tehtävien lisääntymisestä, yleisestä hintatason noususta ja lisääntyneistä kiinteistöjen käytön ja ylläpidon kustannuksista. Aiempina vuosina tarvittavia hankintoja on myös jätetty tekemättä varojen puutteen vuoksi. Kolttien asiainhoidon, kalavesien hoidon ja palvelutuen kuluja maksetaan kolttalain (253/1995) nojalla.

Käyttösuunnitelman kohdan B kulutusmenot kohtien 2–8 rahoitus perustuu kunkin menokohteen arvioituun tarpeeseen. Tutkimus- ja kehittämishankkeisiin varattaisiin 4,85 miljoonaa euroa, joista maa- ja elintarviketalouden tutkimushankkeisiin 4,0 miljoonaa euroa. Tämä on miljoona euroa vähemmän kuin vuonna 2024 koska rahoituksen kohdennuksessa otetaan vuonna 2025 sekä seuraavina vuosina

huomioon rahaston varojen kehitys. Vakuustoiminnan menojen arvioidaan olevan enintään 3,0 miljoonaa euroa.

VALTIONTAKAUSTEN MÄÄRÄ

Maatalouden rakennetuista annetun lain (1476/2007) ja poro- ja luontaiselinkeinojen rakennetuista annetun lain mukaan valtiontakauksen kohteena olevien lainojen pääomaa saa samanaikaisesti olla maksamatta enintään 240 miljoonaa euroa. Em. lakien nojalla myönnettyjen valtiontakausten kohteena olevien lainojen jäljellä oleva pääoman arvioidaan olevan vuoden 2024 lopussa noin 80,0 miljoonaa euroa, määrä tarkentuu Makeran tilinpäätöstietojen valmistuttua.

Maatiloille vuosina 2016 ja 2017 myönnettävistä valtiontakauksista annetun lain (922/2016) sekä valtiontakauksista maatilojen maksuvalmiuslainoille annetun lain (232/2019) mukainen valtion takaama lainamäärä tilapäisissä taloudellisissa vaikeuksissa oleville maatalousyrittäjille arvioidaan olevan vuoden 2024 lopussa 10,5 miljoonaa euroa.

Maatalouden rakennetuista annetun lain ja poro- ja luontaiselinkeinojen rakennetuista annetun lain nojalla myönnettyjen uusien valtion takaamien lainojen määräksi ehdotetaan vuonna 2025 enintään 10,0 miljoonan euron takausvaltuutta. Makeran vuoden 2025 käyttösunnitelmaa ja uusien takausluottojen myöntämisen rajaamista on mahdollista tarkastella vuoden 2025 aikana, mikäli siihen ilmenee perusteltua tarvetta. Maatalouden rakennetukien mukaisten investointien turvaamiseksi myönnettyjen takausten Makeralle aiheuttama tappioriski arvioidaan olevan verrattain pieni, noin 7,5 %.

Valtiontakauksista mahdollisesti aiheutuvat menot maksetaan Makeran varoista.

EHDOTUS

Makeran johtokunta esittää, että maa- ja metsätalousministeriö vahvistaisi Makeran vuoden 2025 käyttösunnitelman ja rajaisi niiden lainojen määrän, joille voidaan vuonna 2025 myöntää valtiontakaus, liitteenä 2 olevan esityksen mukaisesti.

LIITTEET

Liite 1.1. Taulukko

Liite 2. Päätösehdotus maatilatalouden kehittämisrahaston vuoden 2025 käyttösunnitelman vahvistamisesta ja takausluottojen määrän rajaamisesta